

Основно питање данас је: може ли овај систем више да решава највеће проблеме, а који се множе? Кад погледамо по Србији јасно је да за многе акције време неумитно истиче.

Некад је народ говорио „ко не плати на мосту, платиће на ћуприји“. Данас народ не говори ништа. Само хоће паре.

Некад су револуције имале своје идеологије, више циљеве, срочена „велика обећања“, приче о свом Рају – либералном, комунистичком, фашистичком. Данас, ништа. Они који имају Моћ објаснили су им да је „Бог умро“, да су „идеологије нестале“, да су виши циљеви бесмислени: важно је како се живи. Њихов Бог се зове профит, народна надница је – животни стандард. Државе су постале фарме бројлера. И таман, кад се чинило да то тако некако може, Профит се почео смањивати, а животни стандард се топи као лед у пролеће. Бројлере – глад, страх и јасан наговештај хаоса на хоризонту почиње да чини људима. Мора да се мисли.

Али нема никаквих друштвених оријентира. Да постоје прави комунисти они би се позвали на „народ“, да постоје прави десничари они би се сетили „нације“, да има правих либерала они би подржали „грађане“. Постоје само корпорације, корпоративни и колонијални интереси и њихови агенти и локални дилери који знају да су и мрвице у оваквом времену много.

Ко са ММФ-ом тикве сади, увек заврши у клопци из које се мора сам вадити. То је у новијој политичкој историји опште место, али локални политичари успеју да то схвате тек кад им неки бесни људи са празником у погледу уђу у кабинете и кажу: 24,5 %!

Онда савесни министри њима објашњавају како нема пара, како буџет то „не може да поднесе“, како је све договорено с ММФ-ом... Као да су ови грађани бирали ММФ а не њих да бину о стању у земљи. Али ту та прича не вреди ни кишњива боба. Они који ту седе знају да је свему дошао крај. Ако они не узму то ситниша што звечи у државној каси сутра ће доћи други: пекари, лекари, апотекари, полицијци, металци, судије, кондуктери,

презентери, оператери, путари, оружари, хемичари, техничари, димњачари, навијачи, болесни, слепи, голи, боси, црнпурасти, плавооки...

Нема тога коме се – то што је сада „леба 55 динара“ – може објаснити договором са делегацијом ММФ-а. И великим образложењем: да ће делегација поново доћи! Уосталом, то је сада свима јасно, те делегације нису ни настале да би сиротињи донели нешто за јело, а озебле загрнули. Напротив, они иза себе једино имају лепа достигнућа у производњи глади и припремању милиона за „армије презрених“. Кома су они помагали, тај се није ни развио ни обогатио. Али они су „школу пропасти“ добро наплаћивали.

Ствари у српском друштву, наравно, стоје много горе него што показује један штрајк просветних радника. Јер нису огласили штрајк сви они који би имали разлога да га огласе. Већ само они који засад смеју. Ту се показује колико је држава хуманији послодавац од капиталиста. Оне што раде, под ужасним условима код „приватника“, „газда“ и „тајкуна“, још увек спречава „страх од губитка радног места“. Али, нису ни они „сисали весла“ нити верују на реч људима из министарских кабинета па да не виде где живе. „Податак да је Србија на другом месту по степену неизвесности радног места међу 61 земљом где је вршено истраживање ставова сигурности, односно могућности губитка посла – такође је драматичан“, написаће Зоран Видојевић у значајној, а углавном слабо примећеној књизи „Демократија на заласку“ (Службени гласник, 2010).

А зашто само трећина запослених „осећа сигурност радног места, док готово половина сматра да би могла да остане без посла“ то сваким даном постаје све јасније. Тако су, да будем мало личан, и Удружење новинара Србије и Синдикат новинара Србије објавили „стару истину“ да се у корпорацији Рингијер&Аксел Шпрингер „под претњом отказа новинарима ових издања (Блиц, НИН), који нису по вољи послодавца нуди уговарање понижавајуће ниских зарада, те да се према њима, имајући у виду њихово знање и образовање, спроводи дискриминација“. Све се то у „слободним медијима“ који су власништво корпорација из „слободног света“ сазнаје „на основу изјава запослених, који у страху од последица, желе да остану анонимни“. А већ данас ће они који мртви ‘ладни „спровode дискриминацију“ ружити народ и држати лекције – о демократији, правној држави, придржавању моралних обавеза...

Као што ће нам корпорације у којима запослени раде као ментални робови и физички зомбији рекламирати своју „социјалну одговорност“. У кампањи ће учествовати и наши посланици и министри, ако треба и први министар и председник државе.

УНС ће о овоме јавити Међународној федерацији новинара, као и новинарским удружењима у Немачкој и Швајцарској. Мала је вајда од тога, али ћемо се коначно понашати као колико-толико слободни људи. То се не једе, али да на „избегавање притисака“ нисмо гледали само као на питање личног комфора, не би ни дошли у ову ситуацију. Једино слободним људима корпоративни егзекутори не смеју да раде што им падне на памет. Једино озбиљној држави, која стране инвеститоре третира као партнере који верују да је у борби за профит све допуштено, могуће је да створи правила и систем који ће грађанима обезбедити права и достојанство човека. Ми нисмо имали ни једно ни друго. И, сада: демократија је терор, а тржишне институције радни логори. Још увек лажемо себе да смо се „за ово борили“, и да је ово „цивилизацијско достигнуће“. Ускоро ће бити јасно и последњем спин-доктору да је ово цивилизацијско пропадање и људска срамота. Ако гледате телевизију и крајичком ока: Египћани су то већ рекли!

Ми смо ушли у демократски систем, а веровали смо да је Сократов избор између смрти и слободе старогрчки егзибиционизам. Његов избор је стварно постојао: „Можда ће неко рећи, ‘Али, наравно, Сократе, пошто нас напустиш можеш да проведеш остатак живота тако што ћеш мирно гледати своја посла.’ Најтежа ствар је натерати неке да схвате. Ако кажем... да ја не могу ‘да гледам своја посла’, нећете [ми] веровати.“ Сократов одговор је једини пут у демократију. Ми, сложићемо се, (још) нисмо на том путу. Можда ће нас утешити да мало ко у данашњем свету јесте. Демократији не цветају руже. Капитализам се суочава с битком за опстанак. Сваки систем који понижава већину – да л’ је звао поданици или грађани, потрошачи или другови, мање је важно – ради сам себи о глави.

Власт која је „обезбедила“ да њени поданици само „гледају своја посла“ није далековида. Напротив. И владина посла је њихова посла. А није ни дуговечна. Да, тачно је да „страх од губитка посла (која је обезбеђена и законском регулативом, прим Р.С) може бити већи, и по последицама за егзистенцију појединца и његове породице тежи, од страха који улива деспотска власт“, пише Видојевић и додаје да „те две врсте страха често иду скупа“. И: „Не изненађује податак да је у приватном сектору у Србији у току досадашњих системских, пре свега својинских промена, било свега 5 % од укупног броја штрајкова“! Хеј, само 5 одсто у приватном сектору у земљи у којој се све „мора“ приватизовати! Да ли то ова власт и њена политички коректна елита народу Пакао нуди као награду?

Али тај аветињски мир „не искључује могућност провале социјалног гнева у неком тренутку недалеке будућности када већина социјалних бедника и очајника дође на ивицу сазнања да више нема шта да изгуби, а страх од губитка радног места се преусмери у побуну против система, личности и институција – његових симбола.“ (Видојевић)

Овај систем већ нема одговоре за овај штрајк просветних радника. То мало наде у „благих опоравака“ што на телевизији шире све ређи лепо плаћени економски саветници слаба је брана пред мутном паром егзистенцијалног страха који је попануо као јесења магла. И евентуална продаја „Телекома“ у тој констелацији је као идеја Христа да са две рибе нарани хиљаде људи. С тим што, колико год наши „визионари“ не веровали у моћ Земљине теже, они, чини се ипак, још нису почели веровати да су Месије.

Са 4 милијарде динара, или 5, не се може купити решење. А пара нема ни толико. Тек може се пазарити неки месец агоније. Ови људи решење немају. Сад је питање има ли га више и овај систем. Толико је анахрон. Све мање даје, а све више тражи. Смањује производњу, а од наших пара, пара пореских обвезника, даје јужнокорејским сумњивим предузетницима и улаже у италијанске сумњиве инвестиције; дао је на чување наш новац страним шпекулантима а убеђује нас како су ММФ и Светска банка наши добротвори. Док тонемо, они нас убеђују да су нам једра пуна ветра.

Да то што раде не ваља јављају им наставници, таксисти, сељаци, тенисери, купци, судије, полицајци...

Али све је залуд. Њих нико не може дозвати. Они разумеју да Мубарак мора да оде. Ево и њима да неко да тридесет година и они би „размислили“ да о томе разговарају с својим Ел Барадејом.

И ако не желе да разумеју свет око себе, не може им то бити од помоћи. А ни нама од користи.

(Фонд Слободан Јовановић, 2.2.2011)